

Bruselj, 26. april 2022
(OR. fr)

8452/22

ELARG 33
COWEB 41

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Datum:	26. april 2022
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Posebno poročilo Računskega sodišča št. 1/2022: „Podpora EU pravni državi na Zahodnem Balkanu: kljub prizadevanjem temeljne težave še vedno obstajajo“ – sklepi Sveta

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o Posebnem poročilu Računskega sodišča št. 1/2022: „Podpora EU pravni državi na Zahodnem Balkanu: kljub prizadevanjem temeljne težave še vedno obstajajo“, ki jih je Svet za splošne zadeve sprejel 22. marca 2022.

Sklepi Sveta o Posebnem poročilu Računskega sodišča št. 1/2022:

„Podpora EU pravni državi na Zahodnem Balkanu: kljub prizadevanjem temeljne težave še vedno obstajajo“

1. Svet se zahvaljuje Evropskemu računskemu sodišču za posebno poročilo št. 01/2022 o podpori EU pravni državi na Zahodnem Balkanu ter se seznanja z zaključki in priporočili, navedenimi v poročilu.
2. Svet opozarja na svoje sklepe o širitvi in stabilizacijsko-pridružitvenem procesu, zlasti sklepe, sprejete 14. decembra 2021. Pravna država je temeljna vrednota, na kateri temelji EU, in je ključni vidik demokratične preobrazbe, ki je v središču širitvenega in stabilizacijsko-pridružitvenega procesa, ter glavno merilo pri ocenjevanju napredka na poti k članstvu v EU.
3. Svet ugotavlja, da je bil cilj revizije oceniti, ali je bila podpora EU pravni državi na Zahodnem Balkanu uspešna, zlasti ali je bila dobro zasnovana in ali so bili doseženi načrtovani rezultati. V ta namen so revizorji preučili elemente pomoči EU in njeni dve prepleteni vrsti ukrepov: (i) finančno podporo, v glavnem v okviru instrumenta za predpristopno pomoč (IPA), ter (ii) politični dialog in dialog o politikah, s posebnim poudarkom na prednostnih nalogah EU za pravno državo na Zahodnem Balkanu.
4. Svet poudarja pomen ugotovitev in priporočil te revizije za nadaljnji napredek pri temeljnih reformah na področju pravne države na Zahodnem Balkanu, hkrati pa ugotavlja, da je pregled revizorjev zajemal obdobje 2014–2020 in zlasti finančno podporo EU, zagotovljeno v okviru IPA II.

5. Svet je dobro seznanjen s splošnim zaključkom Računskega sodišča, da so ukrepi EU sicer prispevali k reformam, vendar pa so imeli omejen splošni učinek na napredek pri izvajanju temeljnih reform na področju pravne države v regiji, ter da je ključni razlog za to premajhna politična volja v teh državah za izvedbo potrebnih reform. Svet z zadovoljstvom ugotavlja, da je Računsko sodišče priznalo prispevek EU k reformam na nekaterih področjih, kot so izboljšanje učinkovitosti sodstva, razvoj ustrezne zakonodaje in spodbujanje proaktivnega pristopa v boju proti korupciji. Vendar se z zaskrbljenostjo seznanja z zaključkom Računskega sodišča, da je bila podpora EU v praksi v veliki meri nezadostna za reševanje trdovratnih težav na področjih, kot so neodvisnost sodstva, koncentracija oblasti, politično vmešavanje in boj proti korupciji.
6. Svet se seznanja tudi z zaključkom Računskega sodišča, da so glavne ovire za učinek in trajnostnost projektov slabe finančne in institucionalne zmogljivosti ter pomanjkanje odgovornosti za reforme. Računsko sodišče ugotavlja, da čeprav so Komisija in njeni izvajalski partnerji odkrili ta tveganja, v obdobju, ki ga zajema poročilo, niso sprejeli zadostnih blažilnih ukrepov. Poleg tega Računsko sodišče ugotavlja, da se predpogoji za financiranje in izvajanje projektov niso uporabljali dosledno in da je bila možnost začasne ukinitve pomoči pod določenimi pogoji le redko izkoriščena, pravila za uporabo političnega pogojevanja pa niso bila jasna. Po mnenju Računskega sodišča tudi rezultati, doseženi s podporo EU za ukrepe civilne družbe na področju pravne države, niso zadostovali, da bi izpolnili potrebe tega sektorja, in niso bili temeljito spremljani.
7. Svet je seznanjen z odgovori Komisije, priloženimi Posebnemu poročilu št. 1/2022, in ugotavlja, da je Komisija sprejela večino predlaganih priporočil Računskega sodišča in jih je nekaj že obravnavala, med drugim s povečanjem podpore svobodi in pluralnosti medijev ter povečanjem prizadevanj za izboljšanje zasnove projektov in poročanja o rezultatih.

8. Svet ugotavlja, da pri reviziji niso bili ocenjeni pomembni dogodki, ki so posledica uporabe revidirane metodologije širitve, niti izvajanje novih možnosti, predvidenih v okviru IPA III. Svet je seznanjen s priporočili Računskega sodišča v zvezi z izvajanjem IPA III ter poudarja, da je pomembno, da se kakršne koli morebitne prihodnje ugotovitve in priporočila predložijo pravočasno, ko se še lahko upoštevajo pri pogajanjih o naslednici uredbe IPA III.

Svet ponovno navaja, da je namen revidirane metodologije širitve, ki daje še večji poudarek temeljnim reformam, oživiti pristopni proces ter v ta namen povečati njegovo predvidljivost, verodostojnost in dinamičnost ter uvesti močnejše politično usmerjanje na podlagi objektivnih meril in strogega pozitivnega in negativnega pogojevanja ter možnosti razveljavitve. V zvezi s tem Svet ponovno potrjuje, da je pripravljen okrepiti to politično usmerjanje s strani držav članic med procesom pristopa k EU, zlasti z vzdrževanjem rednega političnega dialoga s partnericami.

Opozarja tudi, da pomoč na podlagi uredbe IPA III temelji na pristopu na podlagi uspešnosti in na načelu pravičnega deleža ter se razlikuje po obsegu in intenzivnosti glede na uspešnost upravičenk in njihove potrebe, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti temeljnim elementom. V primeru znatnega nazadovanja ali stalnega pomanjkanja napredka se pomoč ustrezno prilagodi, vključno s sorazmernim zmanjšanjem sredstev in njihovo preusmeritvijo na način, ki ne ogroža podpore za izboljšanje temeljnih pravic, demokracije in pravne države, vključno s podporo civilni družbi in po potrebi sodelovanjem z lokalnimi organi. Če se napredek spet začne dosegati, se zaradi nadaljnje podpore tozadevnim prizadevanjem tudi pomoč ustrezno prilagodi. Okrepijo se zmogljivosti organizacij civilne družbe, po potrebi tudi kot neposrednih upravičenk do pomoči.

9. Svet zato poziva Komisijo in, kjer je ustrezno, ESZD, naj izvedeta naslednja priporočila Računskega sodišča: 1) okrepita spodbujanje reform na področju pravne države v širitvenem procesu, med drugim z določitvijo strateških ciljev za vsako upravičenko; 2) nadalje podpirata in krepiata zmogljivosti civilne družbe, ki sodeluje pri reformah na področju pravne države in svobodi medijev; (3) v celoti izkoristita možnosti prilagajanja finančne pomoči, kot je določeno v Uredbi IPA III, in 4) izboljšata poročanje o projektih in njihovo spremljanje na podlagi rezultatov.
10. Svet poziva Komisijo, naj mu še pred koncem leta poroča o napredku, doseženem v zvezi z vprašanji iz posebnega poročila Računskega sodišča, in zagotovi, da se ta vprašanja sistematično obravnavajo.
11. Svet ponovno potrjuje svojo zavezanost širitvi, ki skladno z novim soglasjem o širitvi, ki ga je Evropski svet potrdil 14. in 15. decembra 2006, in poznejšimi sklepi Sveta ostaja ključna politika Evropske unije. Svet poudarja, da je EU še naprej pripravljena pomagati, in spodbuja partnerice z Zahodnega Balkana, naj okrepijo prizadevanja in jasno pokažejo svojo zavezanost k izvajanju reform na področju pravne države v korist svojih prebivalcev.
